

95/19

**Kontrolní závěr z kontroly hospodaření se státním majetkem ve státním podniku
Lesy České republiky před privatizací a v procesu privatizace**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1995 pod č. 95/19.

Kontrolu provedli v období od srpna 1995 do listopadu 1995 kontroloři Odboru zemědělství, lesního a vodního hospodářství NKÚ Praha a Oblastních odborů NKÚ v Berouně, Liberci, Mostě, Plzni, Strakonících, Hradci Králové, Brně, Třebíči a Šumperku.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření státního podniku Lesy České republiky, zejména nakládání s nemovitým majetkem a s dotacemi ze státního rozpočtu a vypořádání restitucí.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo zemědělství (dále jen "MZe"),

Lesy České republiky, státní podnik, Hradec Králové (dále jen "LČR").

U Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci a u Pozemkového fondu ČR kontrola nebyla provedena, neboť požadované informace byly poskytnuty v rámci součinnosti při kontrolní akci.

V rámci LČR byla kontrola zaměřena na:

- Podnikové ředitelství státního podniku Lesy České republiky v Hradci Králové (dále jen "PŘ LČR"),
- Oblastní inspektorát státního podniku Lesy České republiky (dále jen "OI LČR") v Liberci,
- Lesní závody státního podniku Lesy České republiky (dále jen "LZ LČR") Dobříš a Židlochovice,
- Lesní správy státního podniku Lesy České republiky (dále jen "LS LČR") Harcov, Klášterec nad Ohří, Stříbro, Nýrsko, Jaroměřice nad Rokytou, Jeseník.

Proti kontrolním protokolům podaly námítky MZe, LČR Hradec Králové, LZ LČR Dobříš, LS LČR Jaroměřice nad Rokytou. Námítky byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách kontrolované osoby nepodaly.

S e n á t N K Ú (ve složení: MVDr. Rudolf Němeček - předseda, JUDr. František Bárta, JUDr. Jan Holeček, Ing. Zdeněk Rodr, Ing. Zdeněk Smělík - členové) na zasedání dne 10. dubna 1996

s c h v á l i l usnesením č. 95/19/210
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

MZe porušilo:

1. ustanovení § 13 odst. 2 písm. e) zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů:

"Zakládací listina musí obsahovat ...

e) výši kmenového jmění; pokud nelze výši kmenového jmění stanovit, musí se tak stát do 60 dnů ode dne vzniku podniku; ..."

O d ů v o d ě n í:

Okresní soud v Hradci Králové rozhodl dne 20. prosince 1991 usnesením o návrhu státního podniku Lesy České republiky se sídlem v Hradci Králové na zápis v podnikovém rejstříku oddíl Ps vložky 540 a zapsal den vzniku LČR 1. ledna 1992.

Ministr zemědělství rozhodnutím ze dne 11. prosince 1991 založil s účinností ode dne 1. ledna 1992 LČR a stanovil: *"Jméno státního podniku tvoří fond základních prostředků a investic, obrátový fond a fond cenných papírů. Jeho hodnota bude stanovena na základě zahajovací rozvahy do 3 měsíců ode dne založení státního podniku."*

Již určení 3 měsíční lhůty pro stanovení kmenového jmění je v rozporu s citovaným ustanovením zákona. Ani tato delší lhůta však nebyla dodržena. Návrh na zapsání výše kmenového jmění 7 085 739 000 Kč do obchodního rejstříku v Hradci Králové podaly LČR až 15. listopadu 1993. Tato výše však nebyla zapsána. Je zapsána výše kmenového jmění o 362 516 000 Kč menší, a to teprve podle návrhu podaného dne 19. května 1994.

V obchodním rejstříku je zapsáno: *"Zakladatel Ministerstvo zemědělství České republiky. Jméno státního podniku je stanoveno ke dni 1. ledna 1993. Platí od 25. května 1994."* Usnesení Okresního soudu v Hradci Králové nabylo právní moci dne 2. července 1994;

2. ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů:

"Rozdělený podnik zaniká a jeho majetek a závazky přecházejí v rozsahu určeném zakladatelem na nově vzniklé, popřípadě přejímající podniky."

O d ů v o d ě n í:

Bylo zjištěno, že v době kontroly nezanikly a dále existovaly státní podniky Středočeské státní lesy, s. p., Jihočeské státní lesy, s. p., Východočeské státní lesy, s. p., Severočeské státní lesy, s. p., Jihomoravské státní lesy, s. p., Lesy Kladská, s. p. (mimo Severomoravské státní lesy, s. p., a Západočeské státní lesy, s. p.), zapsané v obchodním rejstříku dle zákona č. 88/1988 Sb., o státním podniku, které mají právní subjektivitu a jsou samostatně hospodařící jednotkou, z nichž byly majetek a závazky v průběhu transformace převáděny. Jejich zakladatelem bylo Ministerstvo zemědělství České republiky (dále jen "MZe ČR");

3. ustanovení § 5 odst. 1, § 17 odst. 1 písm. e) a § 22 odst. 1 písm. c), f) zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů:

"Povinnými osobami jsou stát nebo právnické osoby, které ke dni účinnosti tohoto zákona nemovitost drží ..."

"Nemovitosti ve vlastnictví státu uvedené v § 1 odst. 1 spravují právnické osoby zřízené zákonem České národní rady a Slovenské národní rady (dále jen 'pozemkové fondy') s výjimkou pozemků ..."

e) které jsou součástí lesního půdního fondu, na které se nevztahuje postup podle § 6 odst. 1."

"Dnem účinnosti tohoto zákona zanikají tato práva k majetku uvedenému v § 1 odst. 1: ..."

c) právo užívání k zajištění lesní výroby a ostatních funkcí lesa, ..."

f) právo hospodaření k nemovitostem ve vlastnictví státu."

O d ů v o d n ě n í:

Zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a k jinému zemědělskému majetku, upravuje s účinností od 24. června 1991 nakládání s půdou tvořící zemědělský a lesní půdní fond a s hospodářskými budovami a stavbami sloužícími zemědělské a lesní výrobě.

Ministr zemědělství svým rozhodnutím ze dne 11. prosince 1991 o založení státního podniku LČR rozhodl, že "na založený státní podnik přechází ve vymezeném rozsahu veškerý národní majetek vyčleněný ze Středočeských státních lesů, s. p., Jihočeských státních lesů, s. p., Západočeských státních lesů, s. p., Severočeských státních lesů, s. p., Východočeských státních lesů, s. p., Jihomoravských státních lesů, s. p., Severomoravských lesů, s. p., a ze s. p. Lesy Kladská delimitačním protokolem a ve vymezeném rozsahu těž práva, pohledávky a závazky z hospodářskoprávních, pracovněprávních a občanskoprávních vztahů a průmyslových práv".

Rozhodnutími ministra zemědělství ČR z roku 1992 "o převedení části majetku státního podniku" se převádí ke dni odstátnění část majetku státních podniků vymezená schválenými privatizačními projekty a jejich přílohami na státní podnik Lesy České republiky Hradec Králové. Privatizační projekty schválila vláda České republiky na návrh Hospodářské rady vlády České republiky svým usnesením č. 380 ze dne 20. května 1992.

Vláda ČR tímto usnesením neschválila žádný privatizační projekt na převod majetku státu na LČR. Státní podnik podle § 6 zákona o státním podniku hospodáří pouze s majetkem, který je ve státním vlastnictví, a nemůže hospodařit s majetkem privatizovaným.

Na LČR byl převeden i majetek, který měl být vydan v rámci restitucí povinnou osobou. Povinnou osobou nebyly LČR, ale státní podniky vyjmenované v odst. 2 tohoto odůvodnění.

U státních podniků nebyl stanoven termín inventarizace ke stejnému datu. Ze státních podniků je majetek převáděn LČR na základě dílčích delimitačních protokolů. Delimitace není do doby ukončení kontroly uzavřena. LČR přebírají i majetek, který ze zákona přešel na Pozemkový fond ČR (dále jen "PF ČR").

Tato rozhodnutí MZe ČR jsou v rozporu s citovanými ustanoveními zákona č. 229/1991 Sb., neboť jimi bylo převedeno právo, které dotčeným zákonem s účinností od 24. června 1991 zaniklo. Správa tohoto majetku přešla dnem 24. června 1991 ze zákona na PF ČR, který jediný s ním může nakládat v souladu s příslušným ustanovením zákona a MZe ČR nemělo právo s tímto majetkem nakládat po datu účinnosti citovaného zákona;

4. ustanovení části A odst. 3 písm. f) Novelizovaných zásad pro poskytování dotací v lesním hospodářství ze státního rozpočtu Ministerstvem zemědělství v letech 1994 a 1995, vydaných pod č. j. 1068/94-200 Ministerstvem zemědělství a pod č. j. 195/29 678/1994 Ministerstvem financí:

"... dotace, návratná finanční výpomoc, se neposkytne, je-li žadatel povinnou osobou ve smyslu zákona č. 42/1992 Sb. či zákona č. 229/1991 Sb. a nemá vypořádány vyžádané oprávněné majetkové nároky ... Stav a okolnosti majetkového vypořádání závazně posoudí ředitel územního odboru Ministerstva zemědělství s přihlédnutím ke stanovisku okresní Agrární komory ..."

O d ů v o d n ě n í:

MZe neoprávněně poskytlo v roce 1994 finanční prostředky v celkové výši 49 091 623 Kč v rámci dotačního titulu 6. "Podpora řešení důsledků vnějších vlivů - imisí na hospodaření v lesích v roce 1994, resp. v roce 1995" tím, že poskytlo finanční prostředky na základě vyjádření územních odborů MZe (dále jen "ÚO MZe"), které v příkladech uvádíme:

OI LČR Litoměřice byla poskytnuta dotace ve výši 10 774 238 Kč přesto, že ve stanovisku ÚO MZe Litoměřice je uvedeno: "Nemají vypořádány oprávněné majetkové nároky."

LS LČR Česká Lípa byla poskytnuta dotace ve výši 4 379 291 Kč přesto, že dle čestného prohlášení oblastního inspektora nebyly vypořádány oprávněné majetkové nároky.

OI LČR Choceň byla poskytnuta dotace ve výši 789 329 Kč. Stanovisko ÚO MZe uvádí: "Nemají vypořádány všechny vyžádané oprávněné majetkové nároky."

LS LČR Kraslice byla příjemcem dotace ve výši 5 432 835 Kč přesto, že ve stanovisku ÚO MZe v Sokolově se konstatuje: "Není známo, že žadatel nemá vypořádány oprávněné majetkové nároky."

LS LČR Horní Blatná obdržela dotaci ve výši 23 626 737 Kč přesto, že dle stanoviska ÚO MZe Karlovy Vary z 87 výzev k vydání majetku nabylo právní moci pouze 26 rozhodnutí PZ ČR.

LS LČR Žlutice byla poskytnuta dotace ve výši 4 089 193 Kč. ÚO ve svém stanovisku konstatuje, že "stav vypořádání majetkových nároků je velmi dobrý", přesto, že oprávněné majetkové nároky vypořádány nebyly;

LČR porušily:

I. ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, v návaznosti na § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů:

§ 73 odst. 1 Hospodářského zákoníku:

"Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána."

§ 761 odst. 1 Obchodního zákoníku:

"Právo hospodaření státních organizací s majetkem státu se řídí dosavadními předpisy, včetně ustanovení § 64, 65 a § 72 až § 74b hospodářského zákoníku ..."

O d ů v o d n ě n í:

LČR nepostupovaly tak, aby veškeré povinnosti dlužníků byly včas a řádně splněny, nezajistily sepsání dohod o způsobu úhrady delimitačního salda se všemi společnostmi. Podle metodického pokynu Ministerstva zemědělství č. j. 243/92-630 ze dne 19. února 1992 měla být delimitační salda uhrazena " ... nejpozději do 45 kalendářních dnů ..."

Kumulativní součet dluhů vyplývajících ze všech delimitačních sald vždy ke dni předání státního majetku na LČR činil k:

1. 1. 1992	128 957 000 Kčs
1. 7. 1992	318 636 000 Kčs
1. 9. 1992	551 659 000 Kčs
1. 10. 1992	623 165 000 Kčs
1. 11. 1992	862 982 000 Kčs

Z těchto postupně narůstajících pohledávek k jednotlivým termínům delimitací činil součet delimitačních sald k datu kontroly 356 916 923 Kčs, jejichž úhrada nebyla zabezpečena dohodami o způsobu úhrady;*

* Poznámka:

Ke vzniku delimitačního salda podal LČR dopisem ze dne 21. září 1995 toto vysvětlení skupině kontrolujících: " ... Na LČR tedy zjednodušeně přešly základní prostředky, investice a malé množství materiálu a ty byly kryty v pasi-

veh základním jměním a rezervním fondem. Tento postup vyplýval z toho, že krátce před tím vzniklo základní jmění z fondu ZP a profinancovaných investic, fondu technického rozvoje a obrátového fondu.

Důležitá pro vznik delimitačního salda byla skutečnost, že na jedné straně byly rozděleny rezervy (tehdy ve vlastních pasivech) a na druhé straně do privatizačních projektů přešly všechny finanční prostředky na bankovních účtech a všechny pohledávky a závazky.

Podniky státních lesů do roku 1992 podle tehdy platných zásad tvořily rezervy (tvořené na vrub nákladů) nebo časové rozlišení výnosů: 1. na pěstební činnost, 2. na lesní kalamity, 3. na exhalační škody v lese, 4. na opravy strojů a zařízení, 5. ostatní rezervy (dovolené, prémie a pod.).

Rozdělení rezerv mezi akciové společnosti a Státní lesy bylo dáno souvislostí rezervy s privatizovaným majetkem. První tři rezervy souvisejí s lesem, proto přešly na LČR, ostatní rezervy souvisejí s privatizovaným majetkem. Protože tyto rezervy představují odložený zisk, ve vztahu k budoucím nákladům, tedy skutečné peníze, bylo nutné krýt tuto pasivní položku rozvahy v aktivech přejímajících LČR pohledávkou na tehdejší účet 249. To navazuje na skutečnost, že LČR při delimitaci nepřevzaly žádné peníze, ani pohledávky, ani FKSP a fond odměn, jen holý majetek.

Skutečnost, že privatizované subjekty sice převzaly zůstatky peněz v hotovosti a na účtech, ale podstatnou část měly vázanou v pohledávkách a zásobách (ať už nakoupených nebo vlastní výroby) nebo v rozpracovanosti, docházelo postupně k tomu, že bylo s nimi dohodnuto časové rozložení splátek této pohledávky LČR do delšího období, některé byly spláceny dodávkami prací. ..."

Dle sdělení LČR přešly do privatizačních projektů všechny finanční prostředky na bankovních účtech a všechny pohledávky a závazky, takže například mezi Bor, a. s., Česká Lípa (dlužník) a LČR (věřitel) vznikl závazek dlužníka z titulu delimitace transformovaného podniku Severočeské státní lesy Teplice ke dni 31. října 1992. Společnosti lesnických služeb Plzeň, a. s., (dlužník) vůči LČR (věřitel) vznikl závazek z titulu delimitace majetku transformovaného podniku Západočeské státní lesy, s. p., Plzeň ke dni 31. srpna 1992. Vykázaná výše sald u LČR nebyla ověřována u jednotlivých státních podniků, protože nebyly kontrolovanou osobou.

II. ustanovení § 15 odst. 2 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů:

"Je-li dlužník v prodlení s placením dluhu, je organizace povinna vyúčtovat a vymáhat stanovené úroky z prodlení nebo stanovený poplatek z prodlení, pokud není stanoveno právním předpisem jinak."

O d ů v o d n ě n í:

LČR nevymáhaly stanovené úroky z prodlení od organizací, za kterými měly pohledávky vyplývající z delimitačního salda potvrzené dohodami o způsobu jejich splácní. Nevymáhané úroky z prodlení činily ode dne splatnosti do doby zaplacení dluhu celkem 190 244 Kč;

III. ustanovení § 73 odst. 2 zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů:

"Dlužník nemůže svůj závazek vůči státu uhradit započtením své pohledávky za státem."

ustanovení § 15 odst. 1 vyhlášky č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem:

"Při výkonu práva hospodaření s pohledávkou státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku."

O d ů v o d n ě n í:

Mezi LČR a Lesní společností Přeštice, a. s., byla sepsána kupní smlouva dne 27. dubna 1995, podle které kupuje LČR nemovitosti od Lesní společnosti Přeštice, a. s.

LČR porušily citované ustanovení tím, že se dle odstavce III výše uvedené kupní smlouvy dohodly s prodávající stranou na tom, že z jejího závazku vyplývajícího z delimitačního salda bude odepsána kupní cena nemovitostí ve výši 6 546 168 Kč, tj. zápočtem vzájemných pohledávek.

Dále toto ustanovení porušily LČR tím, že se písemně dohodly s dlužníky delimitačního salda, tj. Lesy Spálené Poříčí, a. s., (dlužná částka 10 347 037 Kč) a Lesostavbami-stavební společností, a. s., Plzeň (dlužná částka 20 484 227 Kč) na tom, že tito uhradí věřiteli uznanou dlužnou částku v plné výši formou provádění prací pro věřitele bez jejich úhrady, tedy zápočtem;

Při vypořádávání restitučních náhrad z majetku nesprávně převedeného na LČR dle kontrolních zjištění LČR dále porušily:

IV. ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku:

"Nárok uplatní oprávněná osoba u pozemkového úřadu a zároveň vyzve povinnou osobu k vydání nemovitosti. Povinná osoba uzavře s oprávněnou osobou do 60 dnů od podání výzvy dohodu o vydání nemovitosti."

O d ů v o d n ě n í:

OI LČR Liberec neuzavřel s oprávněnou osobou dohodu o vydání nemovitosti do 60 dnů od podání výzvy, ale uzavíral tyto dohody ve lhůtách delších, a to dle jednotlivých zjištěných případů v rozmezí od 4 do 29 měsíců. Ve třech případech nedošlo k uzavření dohody do doby ukončení kontroly vůbec. OI LČR Liberec nedoložil přerušeni běhu lhůt, ani jiné právní důvody pro nedodržení lhůty k uzavření dohody o vydání nemovitosti;

V. ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republi-

ce (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů:

"Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely a podléhají ročnímu zúčtování se státním rozpočtem republiky."

ustanovení části B Dotační titul 6 Novelizovaných zásad pro poskytování dotací v lesním hospodářství ze státního rozpočtu Ministerstvem zemědělství v letech 1994 a 1995:

"... Výše dotace: dotace je diferencovaná podle pásem ohrožení dle LHP, a to v pásmu:

A 100 % prokázaných celkových nákladů roku 1994, resp. roku 1995.

B 80 % prokázaných celkových nákladů roku 1994, resp. roku 1995.

C 40 % prokázaných celkových nákladů roku 1994, resp. roku 1995."

O d ů v o d n ě n í:

LČR získaly na základě smlouvy č. 67/94 065 uzavřené dne 28. srpna 1994 mezi ÚO MZe v Šumperku a OI LČR v Šumperku přímou dotaci z titulu 6. "Podpora řešení důsledků vnějších vlivů - imisí na hospodaření v lesích". Kontrolou správnosti vyúčtování dotace čerpané LČR na ochranu porostů v působnosti LS Jeseník bylo zjištěno, že část předmětných porostů byla při vyúčtování dotace nesprávně zařazena do pásem s vyšším exhalačním ohrožením, než stanoví lesní hospodářský plán. V důsledku tohoto nesprávného zařazení došlo ze strany LČR k neoprávněnému použití finančních prostředků státního rozpočtu ČR na rok 1994 ve výši 278 886 Kč;

VI. ustanovení § 3 předpisu Pravidla Ministerstva zemědělství České republiky o postupu při financování prací celospolečenského významu v lesním hospodářství v roce 1993 (dále jen "Pravidla financování PCV"):

"Předmětem podpory jsou v roce 1993 následující činnosti:

A. Pěstební práce celospolečenského významu ...

B. Intenzifikace celospolečenských funkcí lesa ...

F. Mimořádné akce."

O d ů v o d n ě n í:

Kontrolou uzavřených smluv bylo zjištěno, že pod označením 6/C "Jiné PCV - akce MUNA - odstraňování munice" (vyhledávání a následná likvidace munice v oblasti LS LČR Valtice) byla přiznána podpora ve výši 600 000 Kč.

Předmět podpory "Jiné PCV - akce MUNA - odstraňování munice" není v Pravidlech financování PCV uveden, přesto ÚO MZe Břeclav uzavřel smlouvu na

čerpání finančních prostředků pro tuto činnost. Možnosti požádat MZe o uvolnění finančních prostředků na celospolečensky důležitou akci a zahrnout ji do smlouvy dle Pravidel financování PCV bodu F. Mimořádné akce nebylo využito;

VII. ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."

O d ů v o d n ě n í:

Kontrola prověřila účetní doklady předložené LZ LČR Židlochovice k proplacení ÚO MZe za rok 1993. Byla zjištěna celková výše nesprávně vykázaných finančních prostředků 98 209 Kč na úhradu prací celospolečenského významu (dále jen "PCV").

Do faktur vykazovaných jako PCV byly například zahrnuty náklady na ubytování osádky letadla, materiál, součástky, dodávka a montáž studny a provedené práce na objektu "bunkr Valtice";

VIII. ustanovení § 3 písm. C odst. 3 Pravidel financování PCV s dodatkem č. j. 1291/93-530:

"Předmětem podpory jsou: ...

c) náklady spojené s přesunem pracovníků a techniky, ubytování apod. na provedené výpomoci v kalamitních oblastech."

O d ů v o d n ě n í:

Zahrnutím výdajů nad rámec stanovený Pravidly financování PCV při vyúčtování podpory na úhradu zvýšených nákladů při likvidaci dřevní hmoty napadené kůrovcem došlo ze strany LS LČR Jeseník k neoprávněnému čerpání finančních prostředků státního rozpočtu České republiky na rok 1993 ve výši 20 043 Kč tím, že nesprávně zahrnul vícenáklady spojené s těžbou a odkorňováním dřeva do položky "náklady na přesun pracovníků";

IX. ustanovení § 6 odst. 3 a § 29 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví:

"Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky podle § 29."

"Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.",

ustanovení přílohy č. 2 Opatření FMF č. j. V/20 100/1992 ze dne 15. července 1992, vydané k provedení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kterým se stanoví Účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele, Účtová třída 0 čl. VII odst. 1:

"Na účtu 042-Pořízení hmotných investic se účtuje pořizovaný hmotný investiční majetek do doby jeho uvedení do užívání včetně výdajů spojených s jeho pořízením ..."

O d ů v o d n ě n í:

LČR převzaly majetek od Jihomoravských státních lesů k datu 30. září 1992. K tomuto datu nebyla u Lesní správy Jaroměřice nad Rokytnou, s. p., provedena inventarizace ani předávací inventura.

Inventarizací, kterou provedla až LS LČR k datu 31. prosince 1992 a k datu 30. září 1994, byly zjištěny následující rozdíly:

V inventarizačním zápisu ke dni 31. prosince 1992 je uvedeno celkem 5 účetně neevidovaných budov a hal občanské výstavby (chaty Damiánka, Hubert, Rozchůdky, Hroznatín a Chaloupka na horách).

U žádné z dohledaných staveb nebyla stanovena pořizovací cena a čtyři nebyly do dne prováděné kontroly zařazeny do účetní evidence. Lovecká chata Damiánka má stanovenou pořizovací cenu 25 044 Kč, která nebyla stanovena na základě odborného odhadu, jak je uvedeno v inventurním zápise;

X. ustanovení § 7 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví:

"Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka ... inventarizovala majetek a závazky."

O d ů v o d n ě n í:

LS LČR Stříbro prováděla inventarizace nemovitého majetku včetně pozemků formou soupisů pořizovaných z delimitačního protokolu. Soupisy byly aktualizovány o pohyb (přírůstky, úbytky) majetku, a byl tak porovnáván stav předchozí na stav aktualizovaný. Součástí inventarizovaného majetku není lesní půdní fond (lesní pozemky), který je součástí majetku ve správě LČR převzatého při delimitaci.

LS LČR Nýrsko provedla v roce 1994 inventuru pozemků tak, že z lesních a zemědělských pozemků byly inventarizovány pouze pozemky úplatně převedené v roce 1994 na LČR. Ostatní lesní a zemědělské pozemky nebyly inventarizovány;

XI. ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů:

"Podniky nemohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví k majetku, k němuž mají právo hospodaření ..."

"Výjimky z ustanovení odstavce 1 může v odůvodněných případech povolit příslušná vláda ...",

bod I. b) usnesení vlády ČR č. 139 ze dne 3. května 1991, ve znění usnesení vlády ČR č. 197 ze dne 18. března 1992:

"... státní podniky ... mohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku, k němuž mají právo hospodaření, v těch případech, kdy se jedná o prodej ..."

b) základních prostředků se zůstatkovou hodnotou do 15 000 Kčs, přičemž prodej nemovitostí může být realizován minimálně za ceny stanovené znalcem ..."

O d ů v o d n ě n í:

V rámci delimitace Středočeských státních lesů, s. p., Benešov (Lesní závod Dobříš) převzal nesprávně LZ LČR Dobříš členství a členský podíl v Agrodružstvu Březnice, který činil 1 300 000 Kč.

Členský podíl byl účtován na vrub účtu 063 - Ostatní investiční cenné papíry a vklady. LZ LČR Dobříš podal dne 2. května 1994 odhlášku z členství v Agrodružstvu Březnice. Na základě této odhlášky zaniklo členství LZ LČR Dobříš v Agrodružstvu Březnice dne 30. listopadu 1994 s tím, že vypořádací podíl byl stanoven ve výši 1 313 000 Kč. Na finanční vyrovnání vypořádacího podílu byla mezi LZ LČR Dobříš jako věřitelem a Agrodružstvem Březnice jako dlužníkem uzavřena dohoda ze dne 25. dubna 1995, ve které byl stanoven pětiletý splátkový kalendář. Na základě uzavřené dohody o vyrovnání vypořádacího podílu LZ LČR Dobříš dne 4. května 1995 odepsal z účtu finančních investic členský podíl ve výši 1 300 000 Kč na vrub účtu 315 - Ostatní pohledávky. První splátka vypořádacího podílu ve výši 100 000 Kč byla realizována dohodou o započtení pohledávek z 2. října 1995 Agrodružstva Březnice za dodávky nafty fakturované fa č. 80845.

LZ LČR Židlochovice v roce 1993 prodal základní prostředky se zůstatkovou cenou vyšší než 15 000 Kč bez souhlasu vlády v celkové prodejní ceně 75 755 Kč:

- návěs sběrací vůz typ MV - 3 - 032, inv. č. 16398, rok výroby 1988, pořizovací cena 95 550 Kč, zůstatková cena 44 585 Kč, odhad znalce nedoložen, prodejní cena 42 198 Kč;
- jednonápravový oplen SPZ BO 73-54, inv. č. 20093, rok výroby 1989, pořizovací cena 80 250 Kčs, zůstatková cena 47 811 Kč, odhad znalce 33 558 Kč, prodejní cena 33 557 Kč.

V roce 1994 prodal LZ Židlochovice v celkové prodejní ceně 354 104 Kč:

- kolový traktor SPZ BV 68-18, inv. č. 18774, rok výroby 1988, pořizovací cena 149 248 Kčs, zůstatková cena 39 556 Kč, odhad znalce 42 340 Kč, prodejní cena 41 070 Kč;
- lesnický kolový traktor, inv. č. 17441, rok výroby 1989, pořizovací cena 393 700 Kčs, zůstatková cena 127 254 Kč, odhad znalce 153 280 Kč, prodejní cena 148 682 Kč;
- kolový traktor SPZ BV 73-88 inv. č. 19392, rok výroby 1992, pořizovací cena 260 000 Kč, zůstatková cena 169 435 Kč, odhad znalce nedoložen, prodejní cena 164 352 Kč.

Uvedené traktory byly účetně vyřazeny až v měsíci dubnu 1994, i když zprostředkovatelské smlouvy na jejich prodej prostřednictvím s. r. o. MOTOS jsou ze dne 27. srpna 1993. Platba byla provedena splátkou 18. března 1994 a doplatkem 3. října 1995.

LČR neoprávněně schválily a LZ Dobříš prodal bez souhlasu vlády na základě smlouvy ze dne 7. února 1995 lesní kolový traktor LKT 120. A z roku 1985, inventární číslo 20982, s procesorem KP 40, pořizovací cena 2 117 110 Kč, zůstatková účetní cena ke dni prodeje 114 624 Kč. Cena byla stanovena dohodou ve výši 195 000 Kč + DPH 23 %, tj. 237 900 Kč;

XII. ustanovení § 43 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů:

"Účastníci jsou povinni dbát, aby při úpravě smluvních vztahů bylo odstraněno vše, co by mohlo vést ke vzniku rozporů."

ustanovení § 28a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku:

"Pokud tento zákon nestanoví jinak, poskytují se náhrady podle tohoto zákona v cenách platných ke dni 24. června 1991, a to u věcí nemovitých v cenách podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., a u věcí movitých v zůstatkových účetních cenách, u věcí movitých s nulovou zůstatkovou cenou ve výši 10 % pořizovací ceny."

O d ů v o d n ě n í:

U oprávněné osoby byla součástí vypořádání náhrady dle závěrečné dílčí dohody uzavřené dne 26. června 1995 mezi LZ LČR Dobříš a oprávněnou osobou nová motorová pila Husqvarna 262 XPG, inv. č. 24298, rok výroby 1994, vydaná v ceně 18 602 Kč. Pořizovací cena motorové pily Husqvarna činila 15 846 Kč.

Kontrolou bylo dále zjištěno:

Firma EPK, s. r. o., Loučná měla od ledna 1993 pronajaty od LČR, LS Klášterec nad Ohří pozemky náležející do lesního půdního fondu v celkové výměře 6 ha. Jedná se o lyžařské sjezdové tratě na Klínovci v katastrálním území Loučná a Háj u Loučné (dále jen "předmětné pozemky"). Výše uvedená firma žádala LČR o odkoupení těchto pozemků, ale LČR odmítl předmětné pozemky prodat.

Dne 6. října 1994 požádala oprávněná osoba písemně Územní pracoviště Pozemkového fondu ČR Chomutov (dále jen "ÚP PF ČR Chomutov") o vydání náhradních pozemků dle § 11 zákona č. 229/1991 Sb., ve znění zákona č. 183/1993 Sb. V příloze této žádosti uvedla předmětné pozemky. Na základě této žádosti uzavřel Pozemkový fond ČR - ÚP PF ČR Chomutov s oprávněnou osobou smlouvu o převodu předmětných pozemků dle § 11 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majet-

ku, ve znění pozdějších předpisů. Postupoval sice podle § 11 odst. 2 výše uvedeného zákona, ale již ne podle § 8 odst. 4 zákona č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno: "Okresní pozemkový úřad zabezpečí vypracování soupisu nároků vlastníků pozemků podle výměry a ceny původních pozemků. Tento soupis předloží vlastníkům pozemků k odsouhlasení a vyloží jej po dobu 15 dnů na určeném obecním úřadě. Přípomínky k soupisu posoudí okresní pozemkový úřad v dohodě se sborem a stanoví další postup." Tyto předmětné pozemky byly převedeny PF ČR na oprávněnou osobu a zaregistrovány Katastrálním úřadem Chomutov.

Těžba a obchod se dřevem probíhá mezi LČR a akciovými společnostmi zajišťujícími služby pro správce lesů. LČR vykonávají správu a dozor ve vymezené oblasti, tj. v lesním hospodářství, kde vlastníkem je ČR. Lesní společnosti, a. s., mají zajišťovat služby pro správce. Lesní společnosti, a. s., mimo prováděné služby v lesním hospodářství odkupují od LČR dřevo (nastojato), které tak přechází do vlastnictví těžaře, a ten s ním pak dále obchoduje. Ceny, které v závislosti na kvalitě a sortimentu stanoví na běžný rok LČR, jsou základem pro stanovení smluvních cen mezi LČR a partnerem, který provede těžbu a současně vykoupí vytěžené surové dřevo. Existují tak na sobě závislé subjekty, které se dělí o zisk z prodeje dřeva tak, že vlastník si ponechá menší (cca třetinovou) část z dosažených tržních cen, ze které zatím ještě kryje i náhrady z restitucí, zatímco a. s. Lesní společnosti operují v tržních podmínkách. Stát jako vlastník lesů a producent rozhodujícího objemu surové dřevní hmoty se obchodních aktivit účastní jako dodavatel dřevní hmoty.

Kontrolou dokladů předložených zakladatelem bylo zjištěno:

- Rozvaha zpracovaná k 30. červnu 1991 (s datem odeslání uvedeným na rozvaze 18. července 1990) - Lesní společnost Svitavy -, která však byla dle dokladů založena až 1. října 1992, vykazuje v rubrice bankovní úvěry částku 1 361 000 Kč. Formulář základního privatizačního projektu č. 4D však vykazuje částku 1 761 000 Kč. Předložené rozvahy, které jsou součástí dílčích delimitačních protokolů, neobsahovaly stanovisko zakladatele a jeho potvrzení.
- Východočeské státní lesy, s. p., Hradec Králové v rozvaze sestavené k datu 30. června 1991 v rubrice aktiva celkem, ve sloupci 4 - na konci období vykazují částku 674 383 000 Kč. Naproti tomu v materiálu

"Charakteristika privatizovaného subjektu" v bodu 11 (privatizovaný majetek zahrnutý v rozvaze) - aktiva celkem je uvedena částka 674 379 000 Kč.

- V dokladech z Jihomoravských státních lesů Brno se liší rozvaha v oboustranně potvrzeném delimitačním protokolu založeném u LČR a rozvaha, která byla kontrolní skupině předložena zakladatelem. Rozdíl činí 4 031 000 Kč.

Vyhodnocení:

Z provedené kontroly kromě uvedených porušení a popsanych skutečností vyplývá:

- nedostatečná kontrola ze strany zakladatele při posuzování oprávněnosti přidělení dotací. MZe pod č. j. 1068/94-200 vydalo Novelizované zásady pro poskytování dotací a nepromítlo do tohoto předpisu skutečnost, že v případě LČR využívalo ve své dotační politice odst. 3 písm. d) namísto odst. 3 písm. f) Zásad, protože LČR je podnikem s celostátní působností a územní odbory MZe nemohou být proto příslušné k vydávání závazného stanoviska k žádosti o dotace,
- požadavek legislativně upravit stav, kdy zakladatel stanoví nejen základní předmět činnosti státnímu podniku (v tomto případě oblast lesního půdního fondu), ale i změny předmětu činnosti. V praxi je stanovený předmět činnosti dále rozšiřován živnostenskými listy a koncesními listinami do sfér, které nesouvisí s lesním půdním fondem a na které se vztahuje živnostenský zákon. V něm je však stanoveno, že živností není provozování činností vyhrazených zákonem státu nebo právnické osobě určené zvláštním právním předpisem,
- uvést do souladu s § 5 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, vypořádání restitučních náhrad tak, aby některé provedené restituce nebyly zpochybnitelné,
- nutnost dořešení správného postupu při rozpouštění rezerv a vzniku delimitačního salda,
- legislativně ošetřit stav, kdy rozdílnost údajů ve výkazech a podkladech pro privatizaci není zakladatelem namítána,
- potřeba vydání zákona o majetku státu s jednoznačně vymezením pojmů "práva hospodaření se státním majetkem", "práva užívání", "správa majetku".

V souladu s plánem kontrolní činnosti kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ MVDr. Rudolf Němeček.